

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
 Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 p. p. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Anarchia.

Anarchia, úplná bezzákonnosť panuje v štátnej správe Uhorska. Zákony, ktoré zákonodarstvo vyše než tridesaťročia vynieslo, nemajú rázom pred vládou žiadnej platnosti. Zákony tieto ale stály krajinu mnohé a ťažké milióny a svedomité zachovávať by ich mala v prvom rade sama vláda. Bo čo by bolo z Uhorska, keby občania, keby ľudia nasledovali hrozný príklad vlády a kráľom sankcionované zákony začali by nohami šliapať, tak ako to orgány prítomnej vlády robia?

V čom ale záleží tá najnovšia anarchická a nezákonná zdívelosť, ktorou sa chýrna vláda a orgány jej vyznačili? Vo vzdelanom svete podobného nenie slyšať. Tým menej sa to stať môže v sriadenom štáte, kde sloboda osobná, bezpečnosť majetku, slovom, spoločenský poriadok majú chránené byť zákonmi. Fejérváryho vláda jednotajne hovorí o sebe, že je parlamentárna, konštitucionálna, teda zákonná. No nakoľko je konštitucionálna a zákonná, dokázala to tato chýrna vláda minulý piatok, 24-ho novembra. V tento deň totiž žandári obsadili stoličný dom peštiansky. Grófa Rudolfa Laszberga z Loizmandorfu a Ochsenburgu, agent vnútorných záležitostí Jozef Kristóffy (Kristian) vymenovať dal za dočasného fõispána stolice peštianskej. Dostavil sa teda tento nový hodnostár s troma úradníkmi vnútorného ministerstva na stoličný dom a prišiel s ním aj hlavný kapitán mesta Béla Rudnay s plukmi policajtov peších a na koňoch a vydali pred celým svetom o sebe svedoctvo ako sebe vážia zákony krajinské. Ponevác v celom meste nenasli zámočnika, vojanským kováčom zbrane dali vylá-

mať dvere fõispánskeho úradu, s brachiálnym násilím vyprázdniť všetky úradné miestnosti, pivory a dvor. Rudnay, hlavný kapitán vrátil sa s policajtami do izby, v ktorej zasadnutie mal 65-členový výbor stoličný, poprekacoval tu stolice a bez širáka na ulicu dal vyviešť baróna Dezidera Prónayho, veľmoža; baróna Gabriela Prónayho, veľmoža; grófa Gabriela Keglevicha, ktorého policajti do chrbta štuchali; lapil dal krajinského vyslanca Pozsgay-ho. Julius Gulner, [Huba, Szemere, stoličný hlavný notár Fazekas, stoličný fiškál Georg Székely, úradný lekár stoličný Eugen Andreanszky a ostatní úradníci a výborníci stoliční v pravom smysle slova vyvečení, vyštuchaní boli z úradnej miestnosti. Až potom, keď už nikoho nebolo viac na stoličnom dome, opovážil sa chýrny Laszberg, gróf z Ochsenburgu, fõispán rábsky a dočasný fõispán peštiansky vystúpiť z izby, do ktorej sa vlámal a pod ochranou policajtov utekal ku Kristóffymu podať zprávu o jeho fõispánskom prvom úradovaní. Na ulici pravda hádzal naň ľud zemiakmi, vajcami, smefami a kto sa k nemu priškrel pohol, ešte ho aj opluval.

Toto je v krátkosti smutný obraz toho brutálneho a nezákonného násilia, aké si Fejérváryho vláda a jej orgány dovolili s právomocnosťou stolice peštianskej. Plán tejto hroznej brutality vyvarený bol v ministerskej porade. Za túto nezákonnosť sú teda všetci ministri zodpovední. Je to však nielen jedna nezákonnosť, lež celá kopa nezákonností. Kráľom sankcionovaný zákon ináč nariaďuje o zaplnení fõispánskeho úradu v páde onemocnenia daktorého fõispána. Ku budačestianskej právomocnosti stoličnej vymenovaný fõispán Taby, nezložil prísahu, ani nebol inštalovaný, lež

onemocnel; keď mu teda chceli dať námestníka, mali to tak urobiť, ako to zákon predpisuje. Nemali ale doprosta proti zákonu poslať zadlženého fõišpána rábskeho, grófa Lasberga z Ochsenburgu, ktorý so žandarmi a s policajtami do stoličného domu vťiahol. Immunitu a osobnú slobodu a bezpečnosť veľmožov a krajinských vyslancov chráni konštitucionálne právo. Dom stoličný je miesto exterritoriálne, štátna polícia nemá teda žiadneho práva na tomto mieste. Vlámať sa do miestnosti, vylamovať dvere smejú žandári len na rozkaz svojho zákonného predstavenstva. Toto je ale stolica. Keď sa teda žandári do miestností svojich predstavených vlámali, spáchali surový zločin obecného vlámania. Stoličný 65-členový výbor vyslala stolica, agent vnútorných záležitostí Kristóffy (Kristian) prehrešil sa proti samospráve, autonómii stoličnej, keď zákonný výbor tento nezákonne a hovädským spôsobom dal vyzdvihnúť. Vymenovanie a vyslanie Lasberga, grófa z Ochsenburgu je celkom nezákonné a úradnou cestou protestoval proti tomu Fazekas, hlavný notár stoličný. Nie teda len jednu nezákonnosť, lež celú kopu nezákonností spáchala tu poznove chýrna vláda Fejérváryho.

Je toto však nielen hrozná nezákonnosť lež aj nešeredná hlúposť. Bo čo s týmto docielia? Našli si síce starého chlapa, ktorý zaiste za výhlady na masťnú odplatu dal sa zväžiť ku tomu neslušnému zástoju, aby sa do cudzej právomocnosti vlámali; našli si aj troch ministerských úradníkov, ktorí išli z Laszbergom z Ochsenburgu na peštiansky stoličný dom a novopečený fõišpán vymenoval hneď akéhosi Rómera za hlavného notára stolice, lenže v celej stolici nikto nebude nasledovať nariadenia ani novopečeného fõišpána ani nového hlavného notára stoličného. Nenie teda možnosti, aby títo páni úradovať mohli. Spor stolice nezlomili, ba pobúrili proti sebe a proti nezákonnej vláde nielen obecnstvo stoličné, lež aj celej krajiny.

V hlúpej vysokomyselnosti zničujú každú auktoritu. Revolúciu robia z hora. Revolúcie však, ktoré robia vlády, sú o mnoho nebezpečnejšie, ako vzbury ľudu, bo tu zákonný základ rúcajú tí, čo povolani sú ku jeho ochrane. Príde teda takto o celú auktoritu vláda, vrchnosti a samá moc zbranná a všetko toto pácha cis a kráľ. veľzbrojmajster ku vyplneniu absolutistických a tyran-

ských chýtiiek z nešerednej demagogickej hlúposti.

Jesto ale v krajine ešte tridsať právomocností, čo stoja na stanovisku passívnej rezistencie, či aj v tých zamýšľajú Fejérváry a Kristóffy (Kristian) vyvádzať podobné nezákonné kúsky? Kapitáň Béla Rudnay s jeho chýrnou armádou snáď len nepôjde do týchto právomocností všelijakých Ochsenburgov inštalovať? Celá krajina je presvedčená o nezákonnosti Fejérváryho vlády. Presvedčené sú o tom stoličné a mestské právomocnosti, presvedčení sú o tom úradníci a občania napospol a dokazujú to všetky nezákonné nariadenia nezákonnej vlády. Bo nenie toho dňa, čo by táto vláda dajakej nezákonnej hlúposti nevykonala. Obecnstvo, tak právomocnosti, ako aj občania nedopustili sa dosiaľ žiadneho nezákonného násilia. Ľudia sa vzdor do neba volajúcim nezákonnostiam na počudovanie ticho chovajú. Len vláda robí jednostajne nepokoje v právomocnosťach a kroz svojich medzinárodných privržencov, červených socialdemokratov po obciach. Lež takto sa ale nedá poriadok urobiť. Darmo čo potupu a haňbu kydajú na vlastné hlavy a na krajinu. Takýmto spôsobom veru nedostanú ani peniaze, ani vojakov, zavedú ale v celej krajine úplnú anarchiu, ktorá konečne z politického dejíša v prvom rade ich samých zmetie.

Výkonný výbor spojenej opozície z príležitosti najnovších škandálov vyniesol dvojnásobné uzavretie. V prvom uzavretí bilaguje najprv nezákonné, hriešne a nešlachetné jednanie vlády a jej orgánov, nadovšetko ale budapeštianskeho kráľovského fiškusa. V tomto uzavretí pozornosti najhodnejšie je vyzvanie, že nakoľko by nezákonnosti ohľadom verejného, trestného alebo osobného práva spáchané boli proti korporáciám, úradníkom alebo jednotlivým občanom, nech ukrievení zavdajú obžalobu ku súdu a hľadajú ochranu u súdnych stolíc. Nemáme ani parlamentu, ani zbrane, vládna moc nachodí sa v rukách nezákonných, máme ale ešte neodvislých sudcov v Uhorsku, ktorí v každom páde dľa zákonnov povinní sú súdiť a obráňať tak konštitúciu, ako aj jednotlivých úradníkov a občanov. Tak sa to robí vo všetkých štátoch, kde nezákonní majitelia vlády sprisahajú sa proti verejnej slobode a osobným právam občanov. Keď to každý urobí, onedlho budeme vidieť, ako polovica

krajiny pred súdom obžalobami vystupuje proti ministrom zákony nohami šliapajúcim, proti föištánom, kapitánom polície a iným náhončím nezákonnej vlády.

Druhé uzavretie vzťahuje sa na platu pozba-vených, z úradu vyzdvihnutých úradníkov právomocností, ktorých poisťuje koalícia opozicionálnych stránok, že jaknáhle padne prítomná vláda absolutistická — čo dlho trvať nebude — koalícia, akožto väčšina snemu, ubezpečuje všetkých ukrivdených, že všetky utrpené škody nová vláda im úplne nahradíť musí.

Tak to teda barón Gejza Fejérváry aj s jeho konpanmi k úplnej nezákonnosti, ku takrečenej anarchii doviedol. Po tomto ešte len to môže nasledovať, aby dostal laufpas. Čím skorej, tým lepšie!

Socialdemokracia židovský vynález.

Hovorí sa vôbec, že socialdemokraciu vynalezli a založili židia. Tejto oprávnenej mienky sú všetci ľudia, čo socialdemokraciu poznajú a s ňou sa zaoberajú. Je tomu skutočne tak. Socialdemokraciu vynalezli a založili židia ku najväčšej haňbe a potupe kresťanských národov a ku najväčšiemu vlastnému osuhu. Židia však nielen že založili socialdemokraciu, lež nachodí sa ona úplne v jejich rukách tak u nás, ako aj po celom svete, kde je rozšírená. Nadovšetko prítomne, keď medzinárodná a ako sa menujú červení socialdemokrati, držia ľudové shromaždenia proti katolíckej cirkvi, proti kňazstvu, proti celému obecnstvu kresťanskému a proti jestvujúcemu poriadku spoločenskému potrebné je, aby kresťania vedeli, čo sú to za ľudia tí socialdemokrati. V článku tomto teda dľa možnosti v krátkosti dokážeme 1. že zakladatelia socialdemokracie sú židia, 2. že vodcovia socialdemokratov u nás a v zahraničí sú židia, 3. že tlač, totiž noviny socialdemokratov sú židovské, 4. že spisba, literatúra socialdemokratov je židovská a napokon, kde môžu si vyvoliť vyslancov do snemu, že 5. vyslancovia jejích sú židáci. Z tohoto sa každý zdravého rozumu človek presvedčiť môže, čo je to tá socialdemokracia a čo sa od nej pre vlasť a kresťanstvo a pospolitosť dobrého môže očakávať.

1. Zakladatelia socialdemokracie sú židia.

Ako zakladateľ socialdemokracie platí v prvom rade *Ferdinand Lasalle*, syn veľkého bohatera Heymann Lasalle, narodil sa v Breslave dňa 11. apríla roku 1825., zomrel dňa 31. augusta roku 1864. v Genfe vo Švajci v súboji pre frajerku. Ohromný majetok dostal po otcovi a ešte väčší po priateľke jeho grófke Žofii Hatzfeld.

Druhý zakladateľ socialdemokracie je *Karol Marx*, narodil sa v Trieri roku 1818. a zomrel v Londýne roku 1883 ho.

Tretím zakladateľom je *Fridrich Engels*, narodil sa v Barmen roku 1819. a zomrel v Londýne roku 1895.

Tito traja žili ako fürsti a boli židia. Socialdemokraciu založili veľkí kapitalisti židovskí. Všetci traja boli však socialdemokrati, ale len v princípe, čo ohlasovali, to v živote nenásledovali, vodu ohlasovali a pritom sebe víno popíjajú. Prehŕňali sa v millionoch, chudobným robotníkom však nedali ani babky.

2. Vodcovia socialdemokratov sú židia.

Nakoľko nachodí sa socialdemokracia v židovských rukách, o tom najlepšie svedčí hrozný počet jej vodcov, agentov, agitátorov a rečníkov, ktorí sú samí židia. Kommandirujú oni kresťanské robotníctvo a panujú nad ním nielen v daktorých krajoch, mestách, lež vo všetkých organizáciách socialdemokracie. Kresťanské robotníctvo považujú oni ako svoju vlasť, ktorú aj vykoristia náležite na tele i na duši. Do počudovania je, s akou horlivosťou nasledujú kresťanskí robotníci týchto nesvedomitých židovských vodcov a jejích nebezpečné a zkazovné nauky. Ku dosvedčeniu toho nakoľko nachodí sa socialdemokracia v židovských rukách, pripomenieme len našu vlasť a niektoré susedné krajiny.

a) V našej vlasti by ľazko padlo menovite uďaf všetkých židovských vodcov, agitátorov a takzvaných rečníkov, čo s opravdovým triumfom chodia tu od mesta do mesta, po mnohých stranách od dediny do dediny a tak ohlasujú jejích bludy, keď búria ľud proti vrchnostam cirkevným, potupy a hany kydajú na kňazstvo a ľud verejne povzbudzujú k nemravnosti.

Ktorí sú ale tí známi vodcovia socialdemokracie v Uhorsku? Tu podávame jejích mená: nech sa z nich každý presvedčí, či sú to nenie židia. Znejú oni nasledovne:

Auerbach, Fduard Baron, Emanuel Buchinger, Adolf Ehrenfeld, Julius Freund, Heinrich Grosz, Eugen Grossmann, Zigmund Gottlieb, Gabriel Horovic, Mojžiš Jakub Izrael, Koloman Jócsák, Áron Keller, Wolfgang Klein, Alexander Klein, Jakub Klein, Lazár Kovács (Kohn), Izidor Löw, Emanuel Maukovic, Augustin Pelczeder, Adolf Rosenfeld, Filip Rosenberg, Ambros Schwarz, Leopold Schmidt, Filip Sibolt, Zoltán Stern, Ludvik Tarcai, Karol Teszarsz. Ku týmto treba pravda pripočítať aj vodcov novoorganizovaných a neodvislých socialdemokratov. Títo sú nasledujúci: Miksa Grossmann, Jakub Weltner, veľkomožný pán vyslanec Mojžiš Mezöfi, veľkomožný pán vyslanec Vilhelm Vázsonyi (Veissfeld), osvietený pán Jozef Vészi (Veiss), Feldmann, Ábrahám, Kohn, Szász, Jozef Schwarc, Emanuel Pfeiffer, Rozenzweig, Schlezinger, Stern, Kugler, Goldmann, Rosenbaum, Rosenblüh, Rosenthal, dr. Adolf Goldner a ešte kopa podobných fičúrov.

Úbohé Uhorsko, poľutovania hodné robotníctvo kresťanské, taktó vyzerajú tvoji prítomní vodcovia, rozširovatelia blaha a osvety. Tito ľa včuf bezplatne poučujú o tom, čo je bezúhonnosť, statočnosť a mravnosť. Bohužiaľ že sa nachodia kresťanskí robotníci, gazdovia, remeselníci, čo sa s takýmito ľuďmi do reči púšťajú. Ako sa socialdemokracia u nás nachodí v židovských rukách, tak je v židovské jarmo zapriahnutá aj

b) v Rakúsku. V Rakúsku majú socialdemokrati

troch hlavných židovských vodcov. Tito sú židia: dr. Adler, dr. Ellenbogen a fabrikant Singer. Druhí podvodcovia sú: dr. Jungwer, Jakub Jeiteles, Austerlitz, dr. Morgenstern, Kohn, Verkauf, dr. Berstel, bratia Grünm, Hersch, Beer, Brod, Diamant, Berner, Seligmann, Aaron, S. Rubinstein, Grünstein, Pollatschek, Reichenfeld, Rosenstock, dr. Wollner, Izidor Wolfner, Heinrich Waringer, dr. Leonhard Gross, Spielmann, Friedländer, Kharzen, Haukler, Kleinberger, Seusser, Fiehling, Kauer, Herstel, Fischer, Ausobszky, Seligmann, Saron, Pick, Rapaport, Šalamon Traub, Jakobi, Donuerkeil a celá légia. Jest medzi týmito viacej millionárov, fabrikantov, veľkostatkárov, ktorí len z politiky šíria sokialdemokraciu, aby od židovstva odvrátili pozornosť robotníctva a pobúrili ho proti kňazstvu a cirkvi. Hlúpi kresťania nasledujú bohužiaľ týchto prefikaných vodcov židovských v Rakúsku. Ako to však vyzerá so sokialdemokratmi v Nemecku?

c) Nemecko má pomerne málo židovských obyvateľov. Vzdor tomu je tam však mnoho vodcov sokialdemokratických židovských. Len v Berlíne samom známi sú nasledujúci: dr. Borecharat, dr. Leo Sarous (má platu od sokialdemokrátov 60 tisíc mariek), Stadhagen, Manasse Waldeck, dr. Weyl, dr. R. Fredberg, dr. Luxenberg, dr. Lux, V. Frankl, Wollheim, Davidsch, Singer. Toto sú vodcovia sokialdemokratov v Berlíne. Po iných stranách Nemecka sú ešte nasledujúci židovskí vodcovia: dr. Wurm, Goldstein, dr. Dávid, Šimon Katzenstein, Stern, Wiener, Bernstein, Haase, Hein, dr. Gradnauer, Mendelsohn, Sommermans, Löb, Eisner, Kurt. Je ich pravda ešte viacej, nemáme však toľko miesta, aby sme ich mohli všetkých vypočítať. Pohliadnime preto, akí židovskí vodcovia oblažujú druhé krajiny. Tu máme

d) Poľsko. V Poľsku je viacej židov než u nás. Na sjazde, aký poľskí sokialdemokrati roku 1901. vo Lvove (Lemberg) odbavovali, boli hlavní rečníci: dr. Lövenbaum, dr. Steinfeld, Schiffer, Racher Menkes, Jägen, dr. Mantel, Salamander, dr. Mozler, Englisch, dr. Weinberg a Hecker. Ozaj pekná kompánia.

e) Na Morave vodia sokialdemokratov za nosom: dr. L. Czeh (v Brne), dr. Weizmann, Schul, Adler, Kohn (v Nikolsburgu), dr. Morgenstern (v Schönbergu), Berner.

f) V Talianskej sú zvestní vodcovia sokialdemokratov sú židia: Barcilai, Lemmi, Adriano, Nátan, Ferri, Lombroso. Vo Francúzsku Lafargue, Frankl a na jejích čele Rothschild. — V Anglicku je Avelig a v Španielsku Iglesias.

Toto sú len zväčša spomenutí vodcovia sokialdemokratov. Z tohoto vidno, že tá chýrna sokialdemokracia nachodí sa celkom v židovských rukách. Kým teda v tomto predmete pokračovať budeme, záverečne spomíname dnes len toľko: že svedomitý kresťan a katolik, čo miluje vlasť svoju, komu je drahá jeho vlastná rodina, bez zatratenia svojho dušného spasenia ku tejto medzinárodnej a bezbožnej spoločnosti pripojiť sa nemôže!

(Dokončenie nasleduje.)

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Kresťanstvo a rozum ľudský.

III.

Konečne kresťanstvo zodpovie rozumu aj preto, lebo rozum *zdokonaluje*, a síce skrze *vieru* svätú.

1. Pred Kristom Pánom hranice filosofie, vedy boli veľmi obmedzené. Predmetom skúmania bola len príroda. Čo ale je nad prírodou, ta, do tejto výšky nesiahnuť rozum ľudský. Opona nebies bola hranicou. Do toho, čo je za oponou nehľadel rozum ľudský.

Kde-tu blesknul paprsek života nadprirodzeného, ale slabo, pravdy, ktoré sa na Boha vzťahujú. Boli veľmi zriedkavé.

Plato povedal, že «ťažko je poznať to, čo je božieho, ťažšie to ale ešte vysvetliť.»

Kresťanstvo ale oponu nebies nám otvorilo, mocou a svetlom viery našej poznávame my nový svet, a to *nadprirodzený*, jediného Boha, a to pravého, v jeho dokonalosti a sláve.

Viera a rozum ľudský sa združily, viera, akožto nevesta novými pokladmi, a to z nebies, obohatila rozum.

Svetlom viery vedený a osvietený rozum poznáva včul pravdy nové, pravdy to života nadprirodzeného, pravdy nebies, ktoré nám sdelil Kristus, «svetlo sveta».

2. Viera kresťanská ale nielen, že zdokonaluje rozum, ale povzbudzuje rozum k tomu, aby obsah právd zjavenia božieho poznal, a síce *speculatívne*, t. j. jedine mocou rozumu vierou osvieteného.

Je pravda, že viera kresťanská má svoje *tajomstvá*, ktoré vyskúmať nemožno. Tajomstvo je nášmu rozumu *skrytá pravda*, ale uspokojuje nás, že pravda táto je *večná*, veď sám Boh alebo Syn Boží nám ju sdelil.

Ažkoľvek tajomstvo je nepochopiteľné, ale rozum ľudský musí sa usilovať tajomstvo toto dľa možnosti vysvetliť.

«Nedbanlivostou sa mi zdá byť, keby sme my, posilnení súc vo viere, všemožne sa neusilovali pochopiť to, čo veríme.» (Sv. Anselm canterburský.)

Viera kresťanská uviedla a hlása spasiteľné vedy. Práve preto nemôžu byť v rozopre viera a rozum ľudský.

Ohľadom právd večných tak mi prichádza náš rozum ľudský, ako netopier, ktorý len v noci vidí, viera ale ako orol, ktorý z výšky nesmiernej hľadí na neobmedzený obzor, horizont.

Viera dodáva rozumu nové a pevné krídla, aby náš duch povznášal sa od končín zeme hore k nesmiernym nebesám!

3. Vskutku viera kresťanská uviedla novú vedu, meno *theologiu* (theos = Boh, logos = slovo, t. j. veda o Bohu, bohoslovie).

Porovnajme len diela a spisy sv. otcov (na pr. sv. Augustína, Hieronyma, Ambruša, atď.) zo spismi mudrcov pohanských, i hneď presvedčíme sa, že veda sv. otcov prevyšuje vedy spisovateľov pohanských!

Spisovatelia pohanskí, ako Plato, Aristotel, Cicero, hľadajú a túžia po pravde, ale neisté a klátiace sú kroky jejich, kdežto sv. otcovia vznesenejšie smýšľajú, duch je-

jich povznáša sa hore, jako orol, k nebesám, do transcendentálnej (transcendens = prestúpiaci, to jest hranice tohoto sveta a jeho smýšľania) krajiny a opisuje nám krásy života nadprirodzeného.

A nielen sv. otcovia, ale aj jejich nástupci, všetci theologi (bohoslovci) až po dnes skúmajú a vysvetľujú nám pravdy života večného.

Viera kresťanská v pravde slova vedy rozumu obmedzeného zdokonálila, a to natoľko, že my dnes žijúci nevieme dostatočne oceniť vieru našu, nevieme a nemôžeme sa vziť do tých časov, keď ešte slnko kresťanstva nebolo vyšlo.

Ovšem viera naša je *svetlo nové!*

4. Uznajme, lebo uznať musíme, že viera kresťanská zdokonaluje rozum ľudský!

5. Je pravda, že duch tohoto sveta nepozná, to jest *nechce* poznať kresťanstvo, krásu a vznešenosť našej svätej viery.

Spisovatelia liberálni, socialdemokratickí zo všetkých strán napádajú kresťanstvo.

Hlásajú, že spása sveta v tom a potom prevedená bude, keď sa odtrhneme od viery našej, od kresťanstva!

Povedzte mi, čo sa stane s dieťaťom, keď ho násilne odtrhnú od prs matičky jeho?

Čo bude s nami, keď odvrátíme zrak náš od svetla pravdy?

«Tak miloval Boh svet, že dal Syna svojeho najmiliejšieho, aby každý, ktorý v neho verí, nezahynul ale mal život večný». (Sv. Jána III. 16.)

Duch tohoto terajšieho sveta protivi sa pravde zjavenia Božieho. Trhá tie sväzky, ktorými nás viaže viera k Bohu, k Stvoriteľovi!

Človek ale, keď odpadne od Boha, vrhne sa do záhuby, lebo materializmus a scepticismus ho jakživ neuspokoja!

Pilát sa pýtal, «čo je pravda?» A v osobe Krista Pána *večná pravda* stála pred ním!

Čo hovorí Kristus? «Ja som cesta, *pravda* a život!»

Moderný duch sveta nás omámiť a oklamať môže, ale spása naša je jedine u Boha!

Milujme vieru našu!

POLITICKÉ CHÝRY.

Organisovanie ľudovej strany.

Vodcovia ľudovej strany volebného okresu novozámskeho (Ērsekujvár) dňa 21. novembra držali sriaďujúcu poradu v Nových Zámkoch pod predsedníctvom pápežského praeláta *Jána Molnára*. Na porade prítomný bol ablegát okresu *Pavel Kovács* a ablegát susedného okresu ľudového Vágvece, *Dezider Horváth*, taktiež i tajomník

ľudovej strany dr. *Alexander Ernst*. Predmetom porady bolo sriadenie ľudovej strany po okrese a prípravy ku najbližším voľbám snemovým.

Dr. Mikuláš Zboray v kruhu svojich voličov.

Horlivý ablegát ľudovej strany dr. Mikuláš Zboray dňa 26. novembra držal účtovnú reč v stredíšti svojho volebného okresu v obci Marcali stolice somodskej. Zo stránky ľudovej strany snemovej odprevadili ta horlivého ablegáta: gróf *Aladár Zichy*, predseda ľudovej strany; *Štefan Rakovszky*, podpredseda snemovne a ľudovej strany; dr. *Béla Nyáry*, krajinský vyslanec a *Franc Bonitz*, redaktor «Alkotmány»-u. Dr. Mikuláš Zboray v zápalistej reči vysvetlil stanovisko koalície a účinkovanie ľudovej strany, ktoré šlachetne smýšľajúci ľudia všeobecne schvalujú. Hovoril ďalej o prítomnej neparlamentárnej vláde a o programme Fejérváryho, ktorý ku najväčšej škode je vlasti a ľudu pospolitého. Voličia do 2000 tu shromáždení, s oduševnením slyšali obľúbeného ablegáta a poistili ho o svojej dôvere i na budúcnosť.

Začal na to rečníť medzi hlučnými ováciami všetkých prítomných predseda ľudovej strany gróf Aladár Zichy a vyzdvihol na krátko smutné terajšie politické rozpoloženie nielen ohľadom oblegátov, lež aj ohľadom voličov. Prítomné pomery úplne pravdu dávajú tej politike, ktorú nasleduje ľudová strana. Vo verejnom živote bolo doposiaľ všetko len samé cigáňstvo. Na lživom základe účinkovala liberálna strana, a na lživom základe panovaly liberálne vlády. Najväčšie cigáňstvo liberálov bol ale cirkevno-politický programm. V tomto programme vyslovili liberáli, že nenie potrebné, aby človek veril v Boha. Nuž proti tomuto a iným cigáňstvám liberálov bojuje ľudová strana a bojovať neprestane. — Rozumie sa, reč túto slyšali všetci prítomní s najväčšou pozornosťou a oslavovaniu rečníka nebolo konca.

V zápalistej reči vyvíňoval potom politické rozpoloženie podpredseda snemovne a ľudovej strany Štefan Rakovszky. Kríza liberálnej strany — hovoril rečník — začala sa vtedy ako povstala ľudová strana. Zvíťazila ľudová strana nad liberálmi a zvíťazí ona istotne nad tou malou hŕstkou, ktorá teraz povstala pod menom pokroku. Ľudová strana skladá svoju dôveru v Bohu a s pomocou božou zvíťazí nad nepriateľmi vlasti a ľudu.

Konečne rečník ablegát dr. Béla Nyáry, na čo shromáždenie s veľkými ováciami rozišlo sa v pokoji.

Atrocita na stoličnom dome budapeštianskom.

Fejérváryho vláda ukázala v Budapešti zuby a dokázala čo ona rozumie pod parlamentarizmom a konštitúciou. Aby ministerstvo vnútorných záležitostí odstránilo mohlo hlavného notára stoličného Augusta Fazekasa, ktorý zastupoval viceispána, vymenovať dalo za dočasného fõispána Rudolfa Laszberga, grófa Loizmandorfu a Ochsenburgu, riadneho fõispána rábskeho, ktorý mal vymenovať nového hlavného notára a dočasne spravovať stolicu peštiansku a mesto Kecskemét

Dostavil sa tento dočasný fõispán v piatok dňa 24-ho

novembra ráno na stoličnom dome a pretože úrad a bydlisko főkšpánske na nariadenie stoličného výboru zamknuté našiel, dal ich otvoriť násilím. Stoličný dom obsadili žandári vo všetkých miestnostiach. Pretože však pod jejich ochranou nezdal sa byť celkom zabezpečeným, telefonoval pre policajtov. Dorukoval na to do stoličného domu hlavný kapitán mesta Béla Rudnay, ktorý z úradných miestností násilne povyháňal všetkých, čo tam našiel, úradníkov, stoličných výborníkov, slovom každú živú dušu. Kým sa toto stalo, dočasný főkšpán plný strachu, nachodil sa vo főkšpánskej izbe. Neopovážil sa von vyjsť, až keď ho hlavný kapitán zavolať. Ako vyšli na ulicu, ušlo sa potom obidvom dosť posmešných výkriikov a iných maličkostí, ako vajec, zemiakov a iných nie pekne voňajúcich predmetov. Ponáhľali sa správu podať v ministerstve vnútorných záležitostí o neočakávané slávnostnom prijatí jejich na stoličnom dome. August Fazekas, hlavný notár stoličný, v mene právomocnosti zadal protest proti vymenovaniu dočasného főkšpána a proti jeho nekonštitucionálnemu jednaniu.

Hneď popoludní shromáždili sa na to výborníci ako tiež aj úradníci stoliční v paláci baróna Gabriela Prónayho, kde do zápisnice vpísali celé toto nezákonné pokračovanie vlády a jej orgánov a výborníkov celej stolice na 27-ho povolali ku stoličnému shromáženiu. Dočasný főkšpán vymenoval medzi tým za stoličného hlavného notára, ministerského úradníka Róberta Rómera a začal sebe na stoličnom dome vladáriť, lenže mu nikto nechcel poslúchať, štrajkovali ešte aj hajdúsi.

V pondelok dňa 27-ho novembra bolo shromáždenie stoličných výborníkov. Stoličný dom už za včas rána naplnili policajti. Do stoličnej siene pustili húfy socialdemokratov, ktorí si tam sedli do stoličiek výborníkov. Stoličných výborníkov do siene pustiť nechceli. Shromáždili sa teda na dvore a tam odbavili stoličné shromáždenie, na ktorom jednohlasne postavili zpiatky do úradu hlavného notára Augusta Fazekasa a za vicešpána vyvolili grófa Franca Vigyázó. Vyvolený vicešpán zložil hneď aj úradnú prísahu a prevzal správu stolice peštianskej. Gróf Laszberg z Ochsenburgu vrátil sa do Gyóru, ako ho tam privítajú, na to sme zvedaví.

Béla Rudnay a krajinské kassino.

Nad atrocitami, akých sa Rudnay v piatok na stoličnom dome dopustil, rozhorčené je celé obecnstvo hlavného mesta. Údovia krajinského kassína uzniesli sa teda na tom, že ho z tohoto spolku vytvorí. Človek v skutku, čo sa tak surovo a násilnícky chová, ako to urobil najnovšie aj hlavnomestský kapitán Béla Rudnay v minulý piatok na stoličnom dome peštianskej stolice, nepatrí medzi pánov.

Fejérváry vo Viedni.

Barón Gejza Fejérváry opeť chodil vo Viedni. Držal porady s rakúskymi ministrami a bol aj u jeho veličenstva kráľa na audiencii. Donesie — ako hovoria — so sebou vymenovania viacej nových főkšpánov. — To je

veľmi pekne od baróna Fejérváryho, že sa tak stará o svojich ľudí otázka je však ale, že kto mu ich bude inštalovať.

Főkšpán trenčiansky.

Gejza Osztrólcuzky, főkšpán trenčiansky, on najlepšie vie, z akých príčin pýtal sa od ministerstva vnútorných záležitostí na vakácie. Jozef Kristóffy povolil mu vakácie na osem týždňov. Správu stolice povedie za ten čas ališpán dr. Anton Schwestner.

Gróf Ladislav Csáky zložil főkšpánstvo.

V stoličnom výborovom shromážení stolice spišskej, predsedajúci vicešpán na vedomie dal výborníkom, že főkšpán gróf Ladislav Csáky zrieknuť sa főkšpánstva. Stoličný výbor jednoducho v známosť vzal túto zprávu vicešpánovu.

Súboj hlavného kapitána.

Béla Rudnay, hlavný kapitán — ako jednotlivé noviny píšu — na súboj vyzval Štefana Melcera za to, že ten v krajinskom kassíne navrhol, aby ho z tadiaľ vyhodili. Hlavný kapitán polície a súboj! Či nevie Rudnay, že súboje zákony zakazujú a prísne trescú? Veď polícia má prekážať súboje, nie ale k súbojom druhých vyvolávať. Hodí sa teda Rudnay celkom ku nezákonnej vláde Fejérváryho. Aký pán, taký krám!

V záujme pravdy.

Opetne čítam v novinách slovenského jazyka proti mne ten nával, že som sa dotyčne Slovákov nasledovne vyslovil: «Slovákov neztrpíme a vyženieme ich z parlamentu». V záujme pravdy osvedčujem sa prítomne verejne, že som sa ja ani výsúdanými slovami, ani v smysle jejich nikdy a pred nikým nevyslovil.

Dr. *Alexander Ernszt*,

tajomník ľudovej strany, redaktor «Kresfana».

Z CUDZOZEMSKA.

Flottové demonštrácie.

Z celého obsahu noty tureckej vlády, vysvitá, že turecká vláda nielen že vyhlásila, že zo žiadnych podmienok neprijme medzinárodnú kontrolu v Macedonii, lebo je úplne neoprávnená, ale mimo tohto veľmociam vyhráza sa ešte nasledovne: «Vysoká porta konečne vyhlasuje, že v tom páde, jestli veľvyslanci i naďalej sotrvajú pri tom svojom úmysle, že siahnu k silnejším prinucujúcim poriadkom, odopre zodpovednosť za všetky tie udalosti, ktoré by z tohto pokračovania plynuly a za následky nespokojnosti, ktoré vyvolá v tureckej verejnej

mienke urazenie ríšskych práv». Obzvlášť táto časť noty tureckej vlády vzbudila neprijemný ruch v diplomatických kruhoch. Dľa chýry veľmoci na túto vyhrážku odpovedia tým, že cudzozemský fanatismus môže vybušiť len vtedy, keď to rozkážu z Carihradu a takto zodpovednosť za vzbúry složia na tureckú vládu. Veľkú starosť robí veľmociam aj držanie sa pobalkánskych štátov, ktoré veľmi ľahko môžu roznieť turecký fanatismus ku takým vzbúram, ktorých následky teraz nedajú sa ani predvídať.

Ruské vzbury.

Zo všetkých strán Ruska dochádzajú chýry o ďalších zburách vojanských. Ľud pospolitý nadovšetko vo východných guberniach nedá sa utíšiť. Vo fabričných mestách zas židovskí agenti zvädzajú robotníkov ku štrajkom. Všeobecná verejná mienka je tá, že celému ruskému nešťastiu na príčine sú väčším dielom len židia.

Z Japonska.

Dľa chýrov z Tokia, japonská vláda pracuje na zreformovaní svojej armády na suchu a na mori dľa zkušenosť nadobudnutých v poslednej vojne s Ruskom.

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

— Čuli ste novinu suseda?
 — Ale akú?
 — Že prídu hostia k nám?
 — Akí hostia?
 — Nuž socialisti.
 — Aj to je voľačo? Nevídali, taký hyd!
 — Veru prídu a bude porada. Čudné, že vy o tom nič neviete, veď to už aj vrabce čvirikajú. Zem dostane každý chudobný človek. Nik nebude robiť za malú mzdu. Bude koniec našej biede, tak to vyprávali socialisti našim ľuďom.

— Kedy? Čo? Kde? Akým ľuďom?

— Všetci ste len čudná suseda. Aby vás zlé vzalo, vy sa len pretvárate a robíte blázna zo mňa, veď práve váš muž bol u socialistov, keď v Papršnej poradu držali a volal ich k nám.

No nebolo viac treba Bakitovej, ako čo by ju bol obaril, tak páčila domov.

Čo, že jej Peter vábil sem socialistov? Tých kmínov a nezabohov, o ktorých pán farár kázali a napomínali ľud, aby im vyhybovali, ako chytľavej nemoci. Veď ako ona počula, títo darebáci len klamú ľud chudobný, búria ho oproti vrchnosťam, majiteľom a oproti kňazom, ve-

rejne hlásajú nemravnosť a neveru; sľubujú ľudu kadečo, neraz huckajú ho oproti tým, ktorí chlieb dávajú robotníkom, a keď je zle, prví utečú odtiaľ a oklamaných robotníkov do nebezpečenstva vrhnú. Takýchto huncútov by bol jej Peter volal do dediny? Nie, to nenie možné! Veď Peter je dobrý kresťan, chodí do kostola, odbaví sved, robotu tiež nenechá na iného, teda ako by to mohlo byť. To istotne vymyslel dakto. Svet je zlý a klebetníkov je vyše práva.

Bakitová nebola hlúpa žena. Vedela držať poriadok vo svojom dome a nezahálala nikdy. Práca až tak horela pod jej rukami, či v kuchyni, či v maštali, či na poli. Nezávidela nikomu, ale uspokojila sa s tým, čo mali, ba od tých čias, ako sa sobrali, vystavili si izbičku a kúpili kus zeme. Peter tiež nikdy nereptal, pracoval ako taký človek, ktorý vie, že bez roboty nikto nevyžije na svete a že jedine práca sláchtí človeka a dá mu spokojnosti, a hľa, čo klebetia o ňom? Ten poriadny človek by sa bol zapriadol so socialistami, s tymito loptošmi?

Keď domov prišla, div nepadla od ľaku. V pitvore našla jej utešenú dievku Betku. Mala oči vyplakane a bola celá zronená. Jaknáhle zazrela matku, bežala k nej, objala ju kolo hrdla a znovu počala lkať.

— Čo ti je Betka moja?

Dievka nevedela ani slova prehovoriť od usedavého plaču.

Šli obe do izby, kde ich otec čakal. Sedel za stolom. Oprel hlavu o ruku, stiahol klobúk na oči a hľadel merravo na dnu vkročiacich. Cítil, že blíži sa búrka.

— Čo ti vykonala Betka? Prečo jej ubližuješ? Tak robia poriadni otcovia?

— Tatko nechcú dovoliť, aby som sa vydala za Gábriša — šeptala Betka.

— Nie! — vykrikla matka. — A prečo nie? Čo máš oproti tomu chlapcovi?

— To, že je sedliak a Betku nedám žiadnemu sedliakovi. Takéto dievča nehodí sa na dedinu, paňu z nej vychovám.

S matkou krútila sa celá chyža. Musela sa chytiť stola aby nepadla na zem. Až tak sa triasla od ľaku.

— Ježiš Maria! Človeče, zblaznel si sa, keď táraš takéto hlúposti? Kto ňa nahovoril na to? Kto ti pomútil rozum? Snáď tí prekliati socialisti, ktorých si volal ku nám? Či sa nebojíš Boha? Priateľ si s takými bezbožníkmi? Patrí sa to na kresťana?

Gazda skočil na nohy, trepol päťou o stôl, zaškripal zubami a zkríkol:

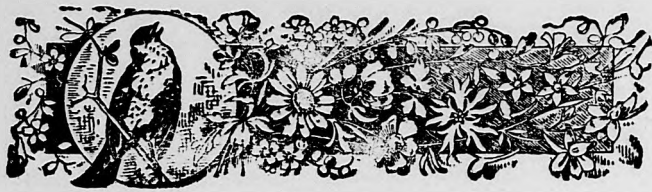
— Áno, pán Goldberger mi hovoril, čo mám robiť s Betkou. Videl ju, keď bola so mnou v meste, sľúbil mi, že sa postará o ňu.

Bakitová vše zbladia, vše rozpálila sa od zlosti.

— Nech čert vezme Goldbergera aj s tebou, ty starý somár! Z Betky nebude žiadna kisasoňka, ale vydá sa za Gábriša Hankeje. Rozumieš!

Peter neopovážil sa protivíť, uznal, že utrži, ak bude ženu svoju jedovať, nepovedal ani slova a vyšiel von.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Birmovka. Dr. Medard Kohl, vysvätený biskup, udelil v sobotu dňa 25. novembra v chráme ústavu «Anglických kišasoniek» 64 žiačkam internátu sviatosť birmovania. Pri obradoch posluhovali primaciálny sekretár Markus Berger a pápežský komorník dr. Alexander Ernzt.

Nový farár. Anton Cserny, kaplán levočský, vymenovaný je za farára do Liptószentivánu.

Franc Troll, titulárny biskup †. V Pätkostoloch zomrel po dlhej chorobe Franc Troll, titulárny biskup v 86. roku veku svojho. Zomrelý slávil roku 1903. diamanťovú sv. omšu. Ako mladý bol sekretárom biskupským v Pätkostoloch, pozdejšieho arcibiskupa knieža-primasa Jána Sezitovský. Ako veľkého dobrodince oplakávajú zomrelého mnohí chudobní, ku ktorým on bol vždy láskavým a štedrým.

Arciknieža Eugen v sňahu. Arciknieža Eugen, ktorý je teraz veliteľom insbruckého vojenského sboru, sa veľmi rád vozí na automobile, ač toto v Tyrolsku nie je taká ľahká vec. Ako z Viedne oznamujú, arciknieža Eugena tieto dni urobil výlet po automobile na vrchy; na ceste prišiel do sňahu, tak že sa nevedel pohnuť ani na zad ani napred. Arciknieža nechal strojvodiča pri automobile a on sám za hodiny šiel pešo, pokým vedel prísť ku koču a dať sa zaviesť na svoj byt.

Maglajský hrdina. V Rácalmáši (st. Fejér) zomrel nedávno Štefan Paczona, husársky kapitán na pensii, ktorého nezvali ináč ako «maglajský hrdina» a o ktorom počas okupácie Bosny písala tlač celého sveta. Hrdinský kapitán bol 64-ročný a za tento čas bol tri razy v bitke: po prvý raz roku 1859. pri Solferíne, potom roku 1866. pri Königräzti a konečne pri okupácii Bosny, kde jako veliteľ 5. stotiny padol v obeť osudnej tragédii. Keď Vilmoš husári tiahli do Bosne, na predstráži stála jeho stotina. S ním bol aj štábný kapitán Milinkovics. Keď prišli do maglajského priesmyku, šli veľmi opatrne, aby ich z úkrytu nenapadli. Predstráž netušila nič zlého, no akonáhle bola celá stotina v priesmyku, zarachotily pušky a viac husárov kleslo mŕtvych. Paczona uznal za lepšie cúvnuť, ale Milinkovics, ktorý bol za stotinou, poslal posla, aby husári len napredovali. Paczona poslúchol. Keď vyšiel von z Priesmyku, skoro celá jeho stotina bola zničená a len siedmi husári ostali neranení. Paczona sa hrdinsky zadržal vo vražednom dáždi guľ, kam nie on, lež Milinkovics postavil nešťastných husárov. Nemysleli si, žeby za bralami bolo bývalo skryté 3000 povstalcov. Paczonu vzdor tomu postavili pred vojenský súd, ale ho oslobodili. Potom ešte päť rokov slúžil pri vojsku, ale neskôr pýtal sa do pensie a utiahol sa na svoj statok v Rácalmáši, kde teraz zomrel.

Nešťastie na moste. Z obce Repe nye (stol. marmaróšská) sdeľujú, že bývalý obecný rychtár Franc Ficsorják a gazda Michal Melya nedávno po dennej práci šli do jednej krčmy a tam si popíjali. V noci asi o 11. hod. sa pohli domov. Cesta viedla cez rieku Nagyvág, na ktorej je jedon drevený most, ktorý teraz opravujú a preto vyňali z mostu viac dosák. Dvaja gazdovia, pretože mali trochu v hlave, sa sem i tam tackali a keď prišli na most, jedon z gazdov stupil mimo, spadol do rieky a stiahol so sebou aj svojho priateľa. Ficsorják padol na jedno z vody vyčnievajúce bralo a sa zabil, Melya ale padol do vody a sa utopil. Obaja gazdovia zanechali po sebe vdovy a malé siroty.

Nešťastie v bani. Z Ružomberku píšu: V blízkej bani «Gusztáv» pracovalo tieto dni deväť baníkov v jednej časti šachty a usilovne ukladali rúdu do vozňov. Odrazu sossula sa zem a Jána Mátza, 16-ročného syna jednej chudobnej vdovy naskutku zabila. Baník Oravec ranený bol na nohe a na ruke a 15-ročný chlapec Jozef Lapšanský na hlave.

Neposlušný pluk. V Budejoviciach (v Cesku) ležiaci 28. peší pluk, ktorého vojaci sú takmer bez výnimky Česi, nedávno nechcel vyrukovať, keď boly v meste protinemecké demonštrácie a vrchnosť pýtala vojsko. Z Budejovic teraz sdeľujú, že tamojšie nemecké obyvateľstvo žije preto vo veľkom strachu, lebo sa obáva novších demonštrácií. Na mestskom valnom shromaždení mešťanosta spomenul prípad a shromaždenie jednohlasne uzavrelo, že upravia prípis na ministerstvo vojny, aby 28. peší pluk z Budejovic preložili.

Defraudácia. V Pätkostoloch u hlavnej agentúry uhorsko-francúzskej poisťujúcej spoločnosti ako kassír bol zamestnaný Ján Gyenis. Poneváž sa zdal byť statočným človekom, sverili naňho inkassovanie peňazí. Za istý čas Gyenis statočne inkassoval peniaze, neskôr ale oboznámil sa s jedou ženskou, menom Alžbetou Uligan, do ktorej sa zalúbil a ačkoľvek bol ženatý, uzavrel, že so ženskou aj ujde. Aby si teda zaopatril cestovné trovy, defraudoval 300 korún a 20. ho zmizol aj so svojou milenkou. Pätkostolská polícia telegrafovala všade, aby Gyenisa chytili, no posavád nemohli mu prísť na stopu.

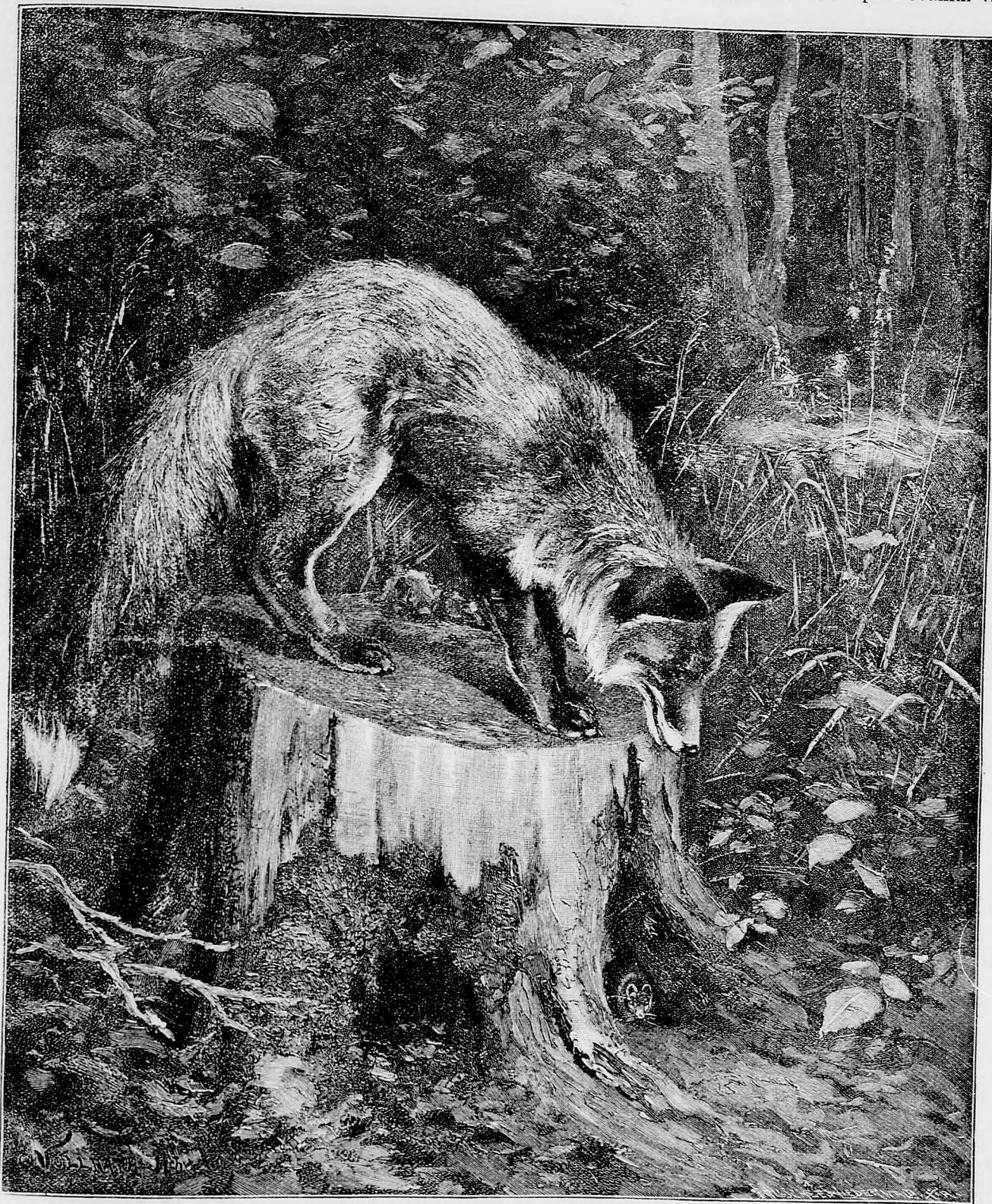
Zhorel parný mlyn. Z Karlovacu (Horvatsko) oznamujú, že tam zhorel parný mlyn aj s veľkým sklodom na múku a na jačmeň. Pri hasení ohňa jedon vojak a jedon hasič sa nebezpečne popálili. Jako povstal obeň, posavád nevedia. Škoda obnáša vyše 150.000 korún, pretože ale mlyn bol poistený, škoda sa zčiasťky vynahradí.

Nešťastie v bani. Z Levoče oznamujú, že v Merénye v jednej tamojšej bani sa sossula zem a zasypala troch robotníkov. Jedon robotník zápasí so smrťou a druhí dvaja sú tiež nebezpečne ranení.

Srútil sa vozeň pouličnej železnice. Z Nantesu (Francúzsko) píšu, že tam jedon vozeň pouličnej elektrickej srutil sa do rieky Loir, lebo na vozni pokazil sa hám. Vo vozni krem dvoch zamestnancov sedeli štyria cestovatelia. Dvaja zamestnanci a dvaja cestovatelia ešte zavčasu vyskočili z vozňa, ale druhí dvaja cestovatelia sa utopili.

Administratívny výbor stolice Turčianskej dňa 13. novembra pod predsedníctvom hlavného župana Juraja Justha ml. vydržoval svoje riadne mesačné zasad-

za to, že ho počas jeho úradovania podporoval a potom sa dojate odobral od členov výboru. Výborník Ján Rosza a kráľ. škôldozorca Július Bercze s poľutovaním vzali v

Kmotra liška na poľovke.

nutie, na ktorom vypočuté boli zprávy stoličných úradníkov a vybavené bežné záležitosti. Pred pojednávaním denného poriadku hlavný župan oznámil, že pre politické pomery zažakoval sa za svoje postavenie a úfa, že zažakovanie príjmu. Vyslovil vďaku administratívnejmu výboru

známosť túto zmenu, ktorá pre stolicu znamená veľkú ztratu. Potom započali pojednávať denný poriadok. Dľa zprávy stoličného lekára zdravotný stav obyvateľstva stolice turčianskej v októbri bol dosť prajný, lebo nákazlivé nemoce vyslúpily iba kde-tu. Zajímavé je, že v októbri

boli ľudia chorí zväčša na pľúca a na hrtan, čo možno pripísať tomu, že počasie bolo veľmi nestále. Z pomedzi chýľavých nemocí ochorely na šarlach dve osoby; obe sa vyliečily. Na diftiritis onezdravely 4 osoby a všetky sa vyliečily. Na brušnú horúčku ochorelo 11 osôb, 5 osôb sa vyliečilo, 5 zomrelo a jedna ostala pod ďalšou lekárskou opaterou. Na červienku onezdravely 4 osoby a sa vyliečily. Na somársky kašeľ ochorelo 10 osôb; 6 osôb sa vyliečilo, 2 zomrely a 2 sú ešte pod opaterou. Všade porobené boly potrebné ochranné poriadky a tá okolnosť, že sa chýľavé nemoci nešírily, dokazuje, že poriadky tie boly aj zadržané. Viac obecných predstavených vyzvali, aby v svojich obciach dávali pozor na verejnú čistotu. Školy a óvody, taktiež aj jedlá a nápoje boly preskúvané a potrebné poriadky porobené. V štátnych školách prehliadli žiakov, či nemajú egyptskú očnú nemoc, t. zv. trachomu. V Martine dvaja a na Vrútkach jeden žiak mal trachomu a preto ich prepustili zo školy. Dľa zprávy finančného direktora priamej štátnej dane v októbri zaplatili o 8025 korún a 1 halier menej, vojanskej dane o 14 korún a inej dane o 2495 korún menej, tedy o 10.524 korún menej dane, než v septembri. Daňová reštancia stolice trenčianskej činí od 1. januára do konca októbra tohoto roku dovedna 329.000 korún. Kráľ. školdozorca oznámil, že navštívil viac škôl a že zdravotný stav v školách bol prajný. Konečne hlavný merník Koloman Borbély oznámil, že udrzovanie štátneho stavebného úradu stojí ročite 12.772 korún. Výbor vzal zprávy v známosť a s tým sa zasadnutie skončilo.

Zastrelil svojho otca. Z Kapošváru (st. šomodská) sdeľujú, že v obci Zamárd dňa 18. novembra ráno našli v posteli zastreleného starého Franca Horvátha. Zavedené vyšetrovanie dokázalo, že vraždu spáchal syn starého Horvátha Jozef Horváth, a síce z pomsty. Starý Horváth totižto veľmi zle žil so svojou familiou. Svoju manželku a dvoch synov vždy bil a posledne ich vyhnal aj z domu. Pre toto mladší syn Horvátha zastrelil svojho otca, keď tento spal. Otcovraha zandári zatkli.

Svätokrádež. Z Dévy (stol. Hunyad) sdeľujú, že v Dobré pekársky tovaryš Teodor Lázár vlámal sa do katolíckeho kostola a kostol vyraboval. Žandári hneď na druhý deň chytili zlodēja, ktorý sa túlal na okolí Dévy.

Pre klebety. Z Veľkého Bečkereku sdeľujú, že jedno z dobrej rodiny pochádzajúce mladé dievča, menom Branka Zamuričova, minulé dni zastrelila verejne na ulici svoju kamarátku Pirošku Tóthovu, lebo ju táto v jednej spoločnosti osočovala. Dievča sa potom samo hlásilo na políciu, kde ju zatkli.

Z Trenčianskej. Administratívny výbor stolice trenčianskej dňa 14. novembra mal svoje mesačné zasadnutie pod predsedníctvom podžupana dra Antona Schvertnera, ktorý oznámil, že hlavný župan Gejza Osztrólczyk nemôže na zasadnutí predsedáť. Na zasadnutí finančný správca oznámil, že pre mimozákonný stav dane ani v októbri nemohli exekvovať a preto je daňová reštancia veľká. V priamej štátnej dani reštancia činí 1,327.570 korún a 77 halierov a vo vojanskej dani 87.358 kor. — Dľa zprávy kráľ. školdozorca vyučovanie sa už vo všetkých školách započalo. — Stoličný hlavný lekár oznámil, že zdravotný stav obyvateľstva stolice trenčianskej bol v októbri dosť prajný, lebo nákazlivé nemoci vo veľkom počte nevystúpily. Vo Veľkej Bytči a v Žiline postavili nemocnice pre ľudí, ktorí majú chýľavú nemoc. V Zay-Uhrovcí povolili postaviť príručnú apatičku. — Dľa zprávy stoličného zverolekára v zdravotnom stave dobytka nastalo väčšej zmeny. Na jarmoky dohnali menej dobytka, než predtým, zato ale ceny boly vysoké. Čoho príčinou je, že počet dobytka klesá. Potom vybavili bežné záležitosti a s tým sa zasadnutie skončilo.

Hrozný požiar pustošil nedávno v meste Glasgow (v Anglicku). V jednom veľkom dome, v ktorom bývajú sami robotníci, vypukol oheň a celý dom ľahol popolom. Z pomedzi obyvateľov 39 zhorelo a 32 osôb bolo ťažko ranené.

Mrtvola v lese. Z Levoče píšú, že Ondrej Hlaváč, gazda z obce Hárskut pred niekoľkými rokmi vystaľoval sa do Ameriky, z kadiaľ sa tieto dni vrátil. Po Iglov prišiel po železnici a odtiaľ vybral sa domov pešo. Minulé dni ho v dobsínskej hore našli zavraždeného. Vraha teraz stopujú.

Prázdny peňažný list. Velkopriemyselník Horovitz v obci Palánka minulé dni poslal svojmu synovi v Laskovaci (Srbsko) jedon peňažný list, v ktorom bolo päťtisíc korún. O tri dni dostal od svojho syna telegramm, že peňažný list síce dostal, ale bez peňazí, lebo v koverte boly len papierky. Zaviedli vyšetrovanie, aby zistili, kto vybral z listu peniaze, no zlodějovi posiaľ neprišli na stopu.

Epidemia v dievčenskej škole. Z Miskovca píšú, že vo vyššej dievčenskej škole zatisského reformátskeho dištriktu v Miskovci zúri epidemické tyfus a osýpky a tak školu zavreli. Škola bude zavretá až do 3. januára. Škola táto aj v lani o tomto čase bola zavretá.

Demonštrácia rakúskych socialistov. Z Viedne oznamujú, že rakúski socialisti dňa 28. nov. sriadili veľkú demonštráciu a išli pred parlament, kde požadovali všeobecné volebné právo.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Liečenie ranených koní.

Často rania sa kone, keď stupia na klinec, ostré železo, sklo alebo špicatý kameň, z čoho povstávajú potom rany, aké hospodárovi neraz nemalej škody zapríčiňujú. Tieto rany, nadovšetko jestli železo alebo klinec koňovi do kopita vrazili, žiadajú náležitej opatery. Do kopita vrazený predmet treba najprv odstrániť a potom ranu dôkladne očistiť, k tomu načím tiež ranené miesto kol do kola až do živého vyrezať. Koňa treba na to do maštale postaviť, ranené kopito náležite vodou vymyť a na ranu položiť ľanové semeno, rozklčené a vo vode na kašu pomiešané. Takýmto spôsobom vyplníme celkom ranu na kopite a obviažeme pevne handrou. Kôň musí stáť na suchom a tvrdom a obväzok sa nesmie odstrániť, kým sa kopito nezahojilo.

O krmení husí.

Husy, ktoré na perie sklíbeme, budú najťažšie, keď ich asi štyri týždne po sklíbaní začneme kŕmiť. Vtedy je perie len na polý vyrastené a keď sa potom husy 3 alebo 3 aj pol týždňa kŕmia, perie dorastie a husy sú tiež najlepšie k zarezaniu. Nejedon hospodár kŕmi husy v slobodnej ohrade, bez strechy, len ovsom a dostane takto tak ťažké a tučné husy, ako keby ich bol dal napchávať. Ba tieto majú ešte prednosť pred napchávanými; za jedno je takéto kŕmenie nie násilné, za druhé ale takejto husy mäso a tuk sú o mnoho pevnejšie a chutnejšie. Aby sme celkom ťažké husy dostali, dobre je, keď im pred kŕmením, hneď po sklíbaní dávame zemiaky a repu, takouto chovou zmáhajú sa na mäse. Skúsenosť učí, že keď sa husy začnú kŕmiť, keď už majú vyrastené perie, nežerú dobre a nebudú zodpovedne, tučné a ťažké. Zarezané husy, kŕmené dľa povýšspomenutého spôsobu, dajú nám čisté perie a toto dá sa ľahko sklíbať, nenie krvou nabehnuté, dá sa dobre potrebovať, kožu husy pri sklíbaní nepotrháme. Oproti husy kŕmené s vyrasteným perím dajú sa ťažko sklíbať a nejedna gazdiná sa čuduje, že dala mladú hus do kŕmnik a vykŕmila hus starú, ktorú sotva môže oškľbať.

Prebieranie zemiakov.

Každý hospodár vie, že choré zemiaky neslobodno so zdravými na zimu schovávať. Hneď pri kopačke treba teda dobrý pozor na to dávať, aby zčernalé alebo len aj ranené zemiaky od zdravých odstránené boli. Opatrný hospodár dáva však aj vtedy zemiaky prezerať, keď sa už v pivnici alebo v kopcoch zakryté nachodia. Zemiaky majú totiž tiež svoje choroby a obozretný gazda, keď zemiaky často preberať dáva, s tým len svojmu hospodár-

stvu osoží, lebo zachráni nahromadené zemiaky od zkazenia a tak aj pri dobrej chuti, ktoré vydržia cez dlhší čas v dobrom stave.

Škodlivá krma.

Tá najškodlivejšia krma tak pre kone ako aj pre rožnú liehvu je na každý pád splesené seno. Koňom alebo teľcom na žiadon pád neslobodno dávať splesenú krmu. Voly splesenú krmu skorej znesú ako kravy. Pri zelenom stoliku je pravda ľahko hospodárom dobre rady dávať. Čo si má však hospodár počiať, keď mu krma následkom zlého počasia splesnula? Má ju odhodiť a kúpiť si druhú? Za čo? Aj splesená krma dá sa — ako hovoria — upotrebiť, keď sa na dlhšie kusy poreže a takáto sečka potom zabára. Najlepšie je pravda pozor dávať na krmu, aby nesplesnula a liehve dávať len čistú a zdravú krmu, ktorú ona aj s chuťou žerie. Zdravá krma, zdravá liehva!

Pokles stavu hospodárskeho.

Klesnutie stavu hospodárskeho postupuje v Uhorsku vždy viac takmer s každým mesiacom. Tá štatistika je opravde hrozná vedomosť, bo ona zo všetkého ztrhne závoj, čo sa v krajine stáva. Dľa tejto smutnej vedomosti, štatistiky to totiž úradnej, v mesiaci septemhri b. r. odpredano bolo v Uhorsku cestou nutných licitácii 264 sedliackych gazdovstvi; pri tejto krušnej manipulácii činily útraty na advokátov, súdy a exekútorov nie menej ako 84.145 korún. Od 1-ho januára byly v Uhorsku cestou exekúcie odpredané 3181 sedliacke gazdovstvá, minulého roku v tomže čase ale 2265, teda toho roku o 916 viacej ako vlani. Je toto hrozný obraz poklesku nášeho hospodárskeho stavu.

Svätý Ondrej, apoštol.

V galilejskom mestečku Bethasaida narodil sa svätý Ondrej, apoštol. Bol on bratom sv. Petra a s týmto spolu učedník sv. Jána Krstiteľa. Vsemohúci Boh udelil mu tej zvláštnej milosti, že medzi ostatnými učedníkmi Pána Ježiša on prvý uznal za pravého Messiáša. Svätý Ján Krstiteľ ohlasoval slovo božie pri Jordáne a bol tam prítomný aj sv. Ondrej ešte s druhým učedníkom, i prišiel ta Ježiš a keď ho sv. Ján zazrel, vyriekol: «Ejhľa, Bäránku boží!» Ako to Ondrej slyšal, neopustil Ježiša a ostal celý deň pri ňom i s tým druhým učedníkom. Na druhý deň stretol Petra, ktorému vtedy ešte bolo meno Šimon a povedal mu s radosťou: «Našli sme Messiáša» i doviedol ho k Ježišovi. O nedlho, ako Peter a Ondrej na mori galilejskom vyhadzovali siete, bo boli rybári, zazrel ich z brehu Ježiš a povedal im: «Nasledujte ma a ja vás učiním za rybárov ľudí». Oba opustili hneď na to siete a nasledovali Krista Pána. Ani Ondrej Pána Ježiša viacej neopustil. Pravda, ako židia lapili Ježiša v zahrade getsemanskej, uprhnuť aj on s druhými apoštolmi, lež skoro však vstúpil do seba a vidíme ho s apoštolmi, keď sa im Pán Ježiš po jeho zmŕtvých vstaní zjavil, keď pred

jejich očima vstúpil na nebesia a keď poslal z nebies Ducha svätého na nich.

Ako sa potom apoštolovia po celom svete rozišli, aby učenie Pána ohlasovali každému stvoreniu, Ondrej vyvolil si tie najdivejšie národy, šiel do najvzdialenejších krajov pohanských Gallie, Galacie, terajšiebo Francúzska, kde učením a zázrakmi nesčíselne mnoho ľudu ku pravej viere obrátil. Konečne dorazil do hlavného mesta Patras, krajiny Achaja, kde s apoštolóvkou horlivosťou a zmužilosťou učenie Pána ohlasoval a zázrakmi potvrdzoval, čo mnohých obyvateľov ku prijatiu učenia Pána Ježiša priviedlo. Tu bol ale pohanský miestodržiteľ, menom Egeas, ktorý sa veľmi zaujímal za pohanstvo a zastával modloslužby. Ondrej miestodržiteľovi neohrozene vytýkal zatvrdilosť v pohanstve a povedal mu verejne: «Ty žiadaš, aby táto krajina za svojho sudcu uznala, prečo ty nechceš uznať Krista, pravého Boha, za sudcu celého pokolenia ľudského a odvrátiť srdce tvoje od zkaženého modlárstva?» — «Mlč», odpovedal Egeas, «a nespomínaj tvojho Krista. Veď ho židia ukrižovali, ako by on teda mohol byť pravý Boh? Ako bych ho mohol teda držať za pravého Boha?» — Ondrej dal sa na to Egeasovi vysvetlovať dielo vykúpenia a podotknul, že Kristus jedine z lásky k pokoloniu ľudskému dobrovoľne obetoval sa na križi. Zatvrdilý pohan však o Kristu ani vedel, ani slyšať nechcel a rozkázal Ondrejovi, aby hneď obetoval modlám, ináč dá ho usmrtiť medzi najhroznejšími mukami. Ondrej ale odpovedal na to: «Ja všemohúcemu Bohu, ktorý je pravý Boh, každý deň obetujem, nie síce mäso volov, alebo kráv a kozlov, lež nepoškvrneného bäránka na oltári, jehožto telom ačpráve nasycuje sa celý ľud veriaci, bäránok predsa, čo sa obetuje, celý a živý ostáva».

Námestník v nesmiernom hneve rozkázal, aby svätého apoštola hodili do väzenia. Ľud, ktorý svätého muža vážil sebe čo vlastného otca, zbúril sa proti námestníkovi a tiahol húfom k žaláru, aby ho vyslobodil. Svätý Ondrej ich napomínal, aby sa zdržiavali násilia a neprekázali mu za Spasiteľa zomreť smrťou mučedníka. Na druhý deň dal námestník sv. Ondreja postaviť pred súdnu stolicu a sľúbil mu všemožné vyznačenia, jestli falošným bohom obetovať bude, jestli ale nie, vyhrážal sa mu, že ho hrozným triznením na smrť dá umučiť. Svätý na to pohanovi odhodlane odpovedal; «Sľúbené mi vyznačenia za nič nemám, bo sú oni len dočasné a chytro sa pomínú; od múk sa nebojím, bo dlho netrvajú. Ty, oh Egeas, boj sa tých múk, čo trvajú na večnosť, jestli sa nezriekneš modloslužieb, Ježiša Krista za pravého Boha neuznáš a klaňať sa mu nebudeš». Potom mnoho mluvil o Ježišovi Kristovi námestníkovi a všetkým prítomným a o tej blaženosti, aká očakáva vo večnosti tých, čo za Pána umučenie trpia. Rozzúrený námestník rozkázal na to sv. apoštola hrozne bičovať a konečne odsúdil ho na smrť križa. Shromaždený ľud poznove sa zbúril proti námestníkovi a mnohí vykrikovali: «Čo je to, veď je to muž spravodlivý a priateľ pravého Boha, prečo ho odsudzujú na smrť?!» Svätý Ondrej ale aj teraz tšil a uspokojoval

ľud a prosil, aby ho nehatili za vieru Spasiteľa zomreť. Vyviedli ho teda na popravište. Ako tu Ondrej križ spatril, zvolal radostne: «Oh, dobrý križu, po ktorom som tak dlho túžil, konečne ťa nalezám; vezmi ma od ľudí a postav ma opet k mojemu majstrov; aby ten, čo ma kroz teba vykúpil, kroz teba ma poznove obdržal». Takto mluvil sv. apoštol pri pohľade na križ; ako však k nemu pristúpil, objímal ho a bozkával a pozvolil sa katom, aby s ním dľa jejích vôle počínali. Ako s ním križ do výšky vyzdvihli, slúžil mu tento za kazateľnu cez celé dva dni. Vyše než dva dni visel sv. Ondrej na križi, z tohoto napomínal a poučoval on ľud, ktorý ho nechcel opustiť. Na tretí deň, keď shromaždené zástupy nasilu chceli ho zosňať z križa, svätý vždy pevným hlasom modlil sa ku Ukrižovanému: «Nedopúšťaj, ó Ježišu, aby sľuha tvoj, čo dľa žiadosti svojej na križi visí, sňatý bol z neho, lež vezmi ho ku sebe, ó najláskavejší Ježišu Kriste!» Ako slová tieto vyriekol, nebeská žiara spustila sa na križ a celé okolie. Svätý Ondrej vydal ducha Spasiteľovi svojmu roku 62-ho, dľa ivých ale zase roku 70 ho po narodení Krista Pána.

Sväté pozostatky jeho pod cisárom Konštantínom Velikým prenesené boli do Carihradu, pozdej do Rímu, kde doposiaľ ochránené sú v chráme sv. Petra.

DOPISY.

Dobrávoda.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

O Dobrejvode už dávno sme nič neočuli v našom milom «Kreštane». A veď aj my žijeme, hýbeme sa a pokračujeme tak, že by nás mohly aj druhé obce nasledovať. Máme mliečiarsky spolok, dňa 11-ho januára tohoto roku počal on účinkovať. Mali sme my čo počúvať! Mnohí strašili, druhí posmech robili z nás. A hľa, sotva sme začali, strach zmizol, posmievači utichli a každý si s radosťou chválil, že vraj je to len predsa dobrá vec. Ešte malý, slabý je náš spolok, môžeme ale predsa povedať, že sú všetci s ním spokojní. Najdu sa poniektorí, čo ešte aj včul naň hromžia, ba aj medzi výborníkmi bol jeden, ktorý sa vyslovil, že spolok tento musí zrušiť. Povedzte mi, či to nenie veľká opovážlivosť cheeť zkaziť to, čo každý za výborné uznať musí? Môžeme povedať, že šťastlivá je tá obec, ktorá si mliečiareň zariadi. — Každý úd donesie svoje mlieko do mliečiarne, tam sa z mlieka smotánka strojom — čo sa menuje separátor — vyrazí a zbrané mlieko dostane každý úd nazpiatok, z každého litra 8 deci. Týchto 8 deci sa u nás predáva po

4 haliere. Za mlieko platí mliečiarnia 9 halierov, tak speňažime mlieko po 13 halierov. No veru, povie niekto, máte sa čo chváliť! My dostaneme 14 alebo aj 16 halierov. Dobré! Ale predáš ty každý deň všetko mlieko? Koľko razy zostáva ti všetko mlieko? Koľko sa ty musíš baviť s tým, kým ho doma predáš? Včel príjde jeden, za hodinu druhý. A potom keď nameriaš, ešte musíš aj dolievať. V mliečiarni sa len rovnou mierou meria, odoberie sa ti všetko mlieko, čo máš. Keď nepredáš, musíš sbierať, k tomu musíš mať hrnce, máš s tým prácu, potom musíš to zmútiť. Koľko práce? To všetko nemáš, kde je mliečiarnia. A keď máš jedno kilo masla, dostaneš zaň 1 korunu 60 halierov alebo 1 korunu 80 halierov. Mnohokrát ani tolko. Mliečiarnia predá kilo masla za 2 koruny 20 halierov alebo aj za 2 koruny 40 halierov. Vidíš ten veľký rozdiel. Doma potrebuješ 30 litrov mlieka, aby si dostal 1 kilo masla, v mliečiarni z 22—23 litrov spraví sa 1 kilo masla. A ešte voľačo! Doma, keď predáš, ten groš sa rozkotúla, zmizne bez osohu. V mliečiarni však dostaneš naraz koncom každého mesiaca 10, 20, 30, 40 korún, podľa kolkosti mlieka. S tým si už potom pomôžeš. — Za tých 10 mesiacov, čo máme mliečiareň, sa u nás 66.500 litrov mlieka spracovalo. Z toho bolo 2770 kilov masla. Za mlieko dostali údovia 6256 korún výplaty. Prirátajme k tomu cenu zobraňého mlieka, čo dostali údovia zpiatky, to urobí 2660 korún, tak údovia dostali za mlieko 8916 korún. Či je to zlý spelok, ktorý za krátky čas tak veľký osoh donáša?

Mnohí sú od nás v Amerike. Vyrobia si tam pekný groš, predsa ale nie tolko, ako my s našou mliečiarniou. Rozdiel je len ten, že sme sa za tento groš trápiť nemuseli, len tolko sme robili čo predtým, keď sme ešte tento spolek nemali. Za týchto 10 mesiacov mimo toho, čo sa údom vyplatilo za mlieko, zostalo ešte 800 korún čistého zisku. Z toho sa vyplatí náradie, bežné výdavky a mliečiar. Náradie nás stálo 1835 kerún. Na to sme dostali 800 korún štátnej podpory. Ostatné si vyplatíme sami ľahko. Malí gazdovia, ktorí majú 1—2 kravičky, dostali za 6—8 mesiacov 120—160 kor.

Hej milí bratia slovenskí, spravme si Ameriku tu doma! Pamätajme na to starodávne príslovie: «Pomôž si a pomôže ti aj Pán Boh!»

Spolkár.

Brezany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Veluctený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane» uverejniť.

Vždy cítim bolesť v srdci mojom, kedykoľvek čítam, ako náš ľud opúšťa svoju starú vlasť, svoju ubiedenú rodinu a ide za široké more do Ameriky. Často síce hnaný biedou, ale mnohí aj zo ziskuchtivosti; kde potom veru mnohí zabúdajú na svoje kresťanské povinnosti, na dušu svoju. Aj z mojej farnosti už odisli niektorí do Ameriky. Nedávno od týchto mojich farníkov obdržal som 200 korún, a síce na obnovenie obrazu sv. Heleny na hlavnom oltári brezianskeho starobylého chrámu. Jakú radosť

pocítil som nad touto obetou, lebo z nej vidím, že moji farníci tam za morom neztratilí svoj najdrahší poklad, vieru totižto otcov svojich; že im je ešte vždy drahé a sväté to miesto, kde skrze krst svätý znovuzrodení, od farchy hriechov tolko rázy oslobodení a nebeským chlebom posilnení boli a kde sväzok stavu manželského uzavreli. Prijmite drahí a milí farníci moji moje srdečné vďaky za váš dar. Nech vám to Boh dobrotiví stonásobne vynahradí. Nech požehnáva vaše tvrdé práce a dá, aby ste sa po hmotnom vašom požehnaní v dobrom zdraví čím skorej navrátili do toho kraja, kde predkovia vaši v hrobch odpočívajú, aby ste tak s radosťou mohli ďakovať Bohu za jeho dobrodenia v tom chráme, na ktorý ste vaše milodary poslali. To vám zo srdca praje váš farár

Ignác Lukáč.

Gajar.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane» uverejniť.

S radosťou chytám pero do ruky, abych vám zdelil naše potešenie, ktorého sme sa tu v našej obci konečne dožili. S pomocou božou a namáhaním nášho pána kaplána založili sme si potravný spolok, ktorý sme dňa 22. septembra aj otvorili. Tento spolok nám istotne dopomôže k tomu, aby sme sa zo židovských rúk výslobodili. Nevieme preto dosť ďakovať našim duchovným, že sa nielen o naše dušné spasenie náležite starajú, lež pozornosť svoju obracajú aj na to, aby nám aj hmotne išlo dobre. Ako každý podobný spolok, mal veru aj náš potravný spolok z počiatku dosť nepriateľov. Najväčší nepriatelia sú mu pravda židia. Títo sa dali ľud odvádzať aby sa neprihlasoval ku našemu spolku. Ľud je pravda všeliaký u nás, sú bohatsí a sú chudobnejší. Sú takí, ktorým žid darmo ide rozkazovať, alebo ich zvädzať a sú zase bohužiaľ aj takí, čo až po uši trčia v židovských vreckách a ktorí tak tancujú, ako im žid hvízda. Nuž milí spoluobčania, je už zvrhovaný čas, aby sme neposlúchali tých židov! Sú to nepriatelia nášho dušného spasenia a najväčší nepriatelia nášho vačku.

Kresťan nech drží s kresťanom. Kresťan nech podporuje kresťana a kresťanské záujmy. I tak jestli všetci kresťanskí spoluobčania naši podporovať budú výdatne náš potravný spolok, stanú sa on základom blahobytu jednotlivých a celej obce. Napokon ešte aj budúce pokolenia budú žehnať pamiatku našu, že sme týmto spolkom zabezpečili šťastnú prítomnosť nielen nám, lež i blaženú budúcnosť našim.

Nádejeme sa, že i tento náš novozaložený potravný spolok bude prekvitať a že i tí, ktorí sú teraz proti nemu nahliadna jeho užitočnosť.

Boh daj, aby tak bolo!

Úd spolku.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan»-a!**

Oznámenie.

«Detva», kniha to krásna a veľmi zaujímavá, ktorú si z našich ctených čitateľov mnohí objednali, pre nával objednávok bude sa rozposielať okolo Nového roku. Vel. pán spisovateľ touto cestou prosí ctených pánov objednávateľov o láskavé shovenie, keďže každému osobitne odpovedať mu nemožno. Kniha v duchu kresťanskom písaná, ozdobená do 40 krásnymi obrazmi a 280 detvanskými piesňami, v skvostnej úprave je ešte k dostaniu za 5 korún u spisovateľa

K. Medvecký, správca fary
na Prochoti (pošta Geletnek, Barsm.)

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Fšenica: tisská K 16.75-18.00, peštianska K 16.30-17.75, belehradská K. 16.70-17.40, banátska (76 kilogramová) K. 16.90-17.50. — Raž: K. 13.60-14.00. — Jačmeň na krm K. 14.30-15.00. — Ovos: prvotriedny 15.00-18.25, druhotriedny 14.60-14.80. — Kukurica: K. 13.90-14.15
Repica: K. 23.80-24.20. — Proso: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K..	28.00	26.80	25.60	24.80	24.00	23.00	21.00
		č.	7	7½	8		
		K.	19.00	17.00	13.00		

Otruby: K. 10.00, hrubé K. 10.20.

Datelinové semä: lucerna K. 94.00 do 110.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 05.20-05.40, žlté K. 04.40-4.60 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 28.00-29.50, tmavý K. 20.00-21.00, drobný K. 28.00-29.50, tarkavý K. 23.00.
Hrach: K. 23.00-23.50 — Šošovica veľká čistá K. 36.00-46.00 — Konopné semä: K. 26.00-27.00. — Lanové semä: prima K. 18.00-19.00. — Rasca: K. 62.00-64.00. — Mak: sivý K. 53.00-54.00, modrý K. 56.00-58.00. — Ladník: K. 14.00 do 15.00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor raffinovaný K. 68.00-68.50, kockový K. 69.50-70.00, kandis biely K. 81.50, žltý K. 67.00-67.50 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: americký (+) vo veľkom prima K. 46.00 ruský (+++) K. 44.00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 23.25-23.50, slavovský (1904) K. 00.00-00.00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 25.00 do 27.00 srbské (80-85 kus.) K. 27.00-27.50.

Sviňská masť: bpeštianska K. 139.00 do 140.00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusova K. 134.00-135.00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 136.00 do 136.50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 40.00-40.50.

Choroby žalúdka

najčastej predchádzajú ako zanedbané následky neporiadneho trávenia a zjavujú sa ako nechuf k jedeniu, bezsnosť, tlačenie, záha, žalúdočné krče, zdutie, hnusoba jediel, hlavy bôl, kašeľ s výhodom, bledosť, žltavka, kolika atď. Nehody tieto často celkom podkopú zdravie jestli sa proti ným neuránime. Proti všetkým nemociam žalúdočným najlepším liekom dokázaly sa byť pod svetochruým menom **Maria Cellenských** kvapiek žalúdočných

Brádi-ho kvapky žalúdočné

ktoré podporujú chuf k jedeniu, žalúdok posilujú a vlasnosťou ľahkého prehnania su najvibornejšie.

Tisíce listín uznania a vďakov!

Pri kúpe v lekárňach treba vylučne Brádi-ho žalúdočné kvapky pýtať a netreba sa dať nahovoriť ku iným liekom. Pozor nám treba dávať na červené zaobalenie na ktorom vidáť obraz Marie ako ochrannú známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobninami sa tak za chránime keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekárň

«Ku Kráľovi Uhorska»

Wien, I., Fleischmarkt 2.

Pri predbežnom doposlaní 5 kor. posielanie 6 flašiek alebo za kor. 4.50 3 deplované flašky franko.

Úpravu na žiadosť pošleme zdarma. 296

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu flašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ako pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opachliny hojí istež ako ktorý kolvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Posobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

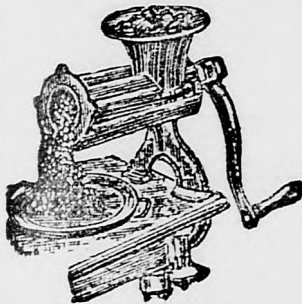
Győr, Baross-út 24. číslo. 291

1½ decilitrova flaška 2 kor. Cena «rodinnej» flašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinnej flašky ob- jednane zasielajú sa franko.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

Hanns Konrád
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Amerikanské mlynky na mäso

v každej domácnosti nevyhnutelne potrebné za 7 korún posla franko 237

Firma Jozef Sohr
Somogy-Szill, 30.

Každú hodinu srába 3 kilogramov. K tomu stroj k nadvieaniu hurik 60 kr.

V páde nezodpovednosti vracia sa peniaze. Uprava upotrebenia pripojená. Doposla sa s poštovou dobierkou, alebo pri predbežnom doposlaní peniazi.

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kraja všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento ceyru balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reu u, boľenie zubov a krížov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosti bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s poštovou dobierkou. K dostaniu u lekára

Franc Grosz-Nagy v Debrecine 27. č. V Budapešti v lekárni Jozefa Török, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine **hajduság mast na fuzy**, ktorou v najkratšom čase dosiahnuť sa môžu tie najkrajsie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s poštovou dobierkou. 235

500 Korún

vyplatim tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa boľenie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasieka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedro obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fľaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu fľašu nepošlem. 235

PURGO**V záujme zdravia**

upozorňujem ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chutňavý a **viborný článok k prehnatiu „PURGO“** ktorý vynalezol profesor university dr. **Vámossy** a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelych, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. **Biedert**; profesor dr. **Kohts** v Strassburgu, profesor dr. **Novák** v Draždánoch; profesor dr. **Tunncliffe** v Londone. Veľkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni **JEHO SVÁTOSTI PÁPEŽA LVA XIII.** Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostaniu v každej lekárni a u dorabateľa **„Anjel“** lekáreň doposielateľ klinik university, Budapest, IX., Üllői-ut 45/b. Pôvodný (Dr. Vámossym vynalezoný) „PURGO“ len v bálíčkoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastilek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit! 268

Saft proti kašlu a boleniu prs.

Zo zelín špicvegerich a timian dorábaný saft. Najlepší a najestejší liek proti tuhému kašlu, zašlajmovaniu, chrptavici a boleniu prs. Cena fľašky 1 koruna. Pôvodník dostaniu vylučne v lekárni k ziatému jedno-rožcu **JULIUSA BUNZL Nagy-szombat.** 294

Mravcový (hangya) fluid.

Istého úspechu liek proti reume, lámke, boleniu krížov a všetkým s plechládnutia, alebo úrazu pochádzajúcim bolesťam. Cena jednej fľašky 1 kor. 50 hal. Liek tento pôvodný je len vtedy keď na fľaške vidaf môj podpis. K dostaniu s poštovou dobierku u lekárni **FRANCA MESTER, Kiskomárom, stol. Zala.** 297

O veľkom úspechu lieku svedčí medzi iným list prev. p. farara **Kalmana Méhes** ktorý ho proti reume každému s dobrým svedomím odporúča.

Proti lámke a pakostnici

cez mnohé desaťročia s najväčším úspechom potrebuje sa chrýny

KRIEGNEROV**REPARATOR**

V nemocnici sv. Róchusa medzi 136 pádmí v 129 pôsobil úplné vyliečenie. — Cena veľkej fľašky 2 kor., cena malej fľašky 1 kor. Padelaním treba sa chrániť.

Hlavný sklad: „Lekáreň Korona“

Budapest, VIII., Kalvin tér (Na rohu Baross-u.) — Rozposielanie pošton každodenne. 293/III

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom **SCHICHT** čistý a slobodný je košdlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jeleňa“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

274/II.

== Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaníu to najlacnejšie. ==

Sukne Lodenové kus 65-70 kr.; grisetové 1 zl. 1.20 a vyšej; zástery, košeľe šatky, pančuchy atd. všetko za výhodné ceny. Dalej odporúčam

Praktické deky na kone.

Tiež i k prikrývaniu čelade sa hodiace kus 1 zl. 50, 1.80, 2 zl. Spočtovon dobierkou zasiela tkáčska dielna Adolfa Jelínek v Lisku, p. Jimramov. Morava 5 krtová zasielka presvedčí každého o dobrej jakosti a neobyčajnej lacnote a povzbudí ku muobým ďalším objednávkam.

Kdo jeden ráz skusi ten druhí ráz kupizas. 250

**Jedine pravý
THIERRYHO BALSAM**

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Nepochybne pôsobivým liečivým prostriedkom pri všetkých nemocach pľúc a prs, mierni katarrh a zamedzuje výmety, odnima boľastný kášeľ a lieči 1 zastaralé nemoce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri zánete v krku, v chriptom a pri všetkých nemocach krku atd. — 3. Zahája dôkladne každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim spôsobom všetké nemoce jatier, žalúdka a čriev, zvlášte žaludkove krče, koliku a trhanie v živote. — 5. Odnima hoľ'ast a hojí zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko odvážive čistí krv i ľadviny, odnima hypochondriu i fažkomyselnosť, podporuje chuť k jedlu a zažívaniu. — 7. Služi výtečne pri hoľ'astach zubov, pri výzranich zuboch, hnľobe úst a pri všetkých nemocach zubov a úst, jako aj odstraňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hlistam pásmoňici a proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnútorne ako po divný liečivý prostriedok za dobro uznany na všetky rany, červstvé i staré, na jizvy, ružu, osý-u, fistule, bradavice, popáleniny, zmrzlé rúdy, na svraby, podkožnice a výrazky, na rozpukané a drsné ruky atd., a odnima hoľ'asti a hučanie v hlave, trhanie, pákostnicu, hoľ'asti v ušiach atd., o čom jasné vysvetlenie dáva obšírný návod k upotrebeniu. — 10. Je to vôbec liečivý prostriedok, ktorý tak vnútorne, ako zovnútorne s nepochybným výsledkom dá sa užívať, ktorý je veľmi reálny a docela neškodný a v žiadnej rodine nemá jako prvá pomoc pri influenze, cholere a iných nákazivých nemocach chybeľ. Všimnime si teda vždy shora udané zelené známky ochranné! Kde neny žiadni sklad mojo balsamu, tam objednavajme priamo a adresueme «Lekárne u Anjela strácu» Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu. Proti napodobizneniu chráni najlepšie priama objednavka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojitých flasiék franko na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej než 12 malých alebo 6 dvojitých flasiék sa nezasiela. Zasiela sa en proti predhodzemu poukazaniu alebo dobierke obnosu.

Thierry A. Iekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu
Sila a účinok
pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová masť užíva: Pri hoľ'avých prsách šesti-nedeľiek, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži, pri vselijakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranách, slanom vredu, nábehľých nosách i pri kostijedu, pri ranách úcho-dených, bodených, rezaných, drtných a strejných, k vytlahnutiu vsľkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, brok-ov trní atd., pri všetkých podobraninách a narústoch karbun-koloc, novotvoroch a raku, pri červu v prstoch, vredoeh nechtov, pl'uzgíroch pri nobách chodom rozboľených, spáleninách vsľkých druhov, zmrazých údoch, preležení nemócných, naderoch krvných, pri otoku uši a boľavých detí atd. atd. Centifoliová masť čím staršia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodne, mať vždy v rodine zasobu tonoto jedine svojho druhu zachovajú-ceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasie-lanie deje sa výhradne len proti predhodzemu poukazaniu alebo dobierke obnosu. Dva toglíky s postovným portom, nákladný M listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávk je -

**„Lekareň u Anjela stážcu ADOLFA
THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-
Sauerbrunnu.**

Oba tieto, dotyčemo liečivosti jejich zvláste výborné články, neny sú podobrené zkazivosti, bo oproti čím sú staršie tým väčšiu eenu maju a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i možu rozposielat sa v každej čiastke roka.

Zdarma rozposielame tlačenú knižočku, ktorá obsahuje výrazy vďakov a uznania nezčíselných a mnohoročných odberateľov liekov mojih po celom svete. Túto knižočku rozposielanú pri predbe-žnom doposlaní 20 hal. v listových kolkoch. Odberateľom našim doposielame knižočku franko a zdarma. 275

**Sklady u Iekárnika: Jozefa Töröka a Dra
Eggera v Budapešti a L. Vértes Lugos.**

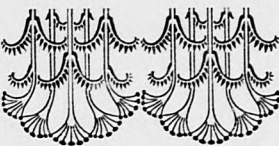
Oznamy * *

*** * prijíma
administracia**

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-ulyca 28.

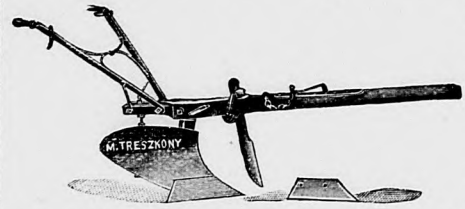
Kanáliky z Harzu.

Pôvodný kmen Seifert, nový moderný smer-spevn, najfajnejší premiovani spváci za 8, 10, 12, 14, a 60 korun. Zaru-ka čas probej. Veľký obrázkový cenník a kniha o dôchove a opatere za 30 hal. J. Kern, dohovavateľ kanálikov Schlackenwert Čechy. 287

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonaľšie uznanie hospodárske stroje

ako: mláfačky s oceľovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečko-vice atd. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko. **Michal Treskoň** fabrikant hospodárskych stro-jov v Bytči (Nagy-Bítse).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojih strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Vianoce 1905.

V New-Yorku a v Londine nešialani ani euró-pejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spľnomocnený, spľnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomo za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydľičky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedá-cie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kavové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra po-lievkovú ližicu
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mlie-kovú ližicu.
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie tácne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko, 286

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 60 kr v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniaze spatky dat'. Nech nikto nezameška túto pohodlnú príležitosť použiť zeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod WIEDEN, II., Rembrandstrasse 198. Teleron 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Oprav-divý len na boku vydíacou ochra-ňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznaúčích listov: S prvou zásielkou som upľne spo-kojný, prosim ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Banffy jeho exel.

S prvou zásielkou som upľne spokojný, prosim ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s americko-keho patentirovaného striebra pošľú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny. Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrlešie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo ešadnu Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomburg. Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj drulsým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

